

Posudek bakalářské práce Zuzana Veverková: Pěvecké sbory v životě církevního společenství

Předností uvedené práce je nepochybně jasná struktura, opírající se o výchozí tezi a zvolenou metodu. Prostřednictvím historického a biblicko-teologického přístupu chce zdůvodnit a vysvětlit úlohu hudby, konkrétně sborového zpěvu v církvi (7). Vychází z toho, že chorální tvorba i provozování chorální hudby bylo a je propojeno s vírou a k víře směřuje.

Především prostřednictvím oborových encyklopedií, ale také biblických komentářů či monografií osvětluje „biblické zdůvodnění“ sborového zpěvu. Výslovně zdůrazňuje, že nejde o pouhý náčrt historického vývoje, ale pokus ukázat právě úzké propojení víry židů a křesťanů s hudbou (10). Ačkoliv okolní národy měly nejspíše vliv na hudbu Izraele, přece lze ukázat určitá specifika. Nepřehlédnutelná je kvantita – řada termínů, nadpisky žalmů („pro předního zpěváka“), zmínky o sborech v knihách Paralipomenon. Přičemž je zřejmé, že nejde jen o náhodná uskupení zpěváků (as tanečníků), ale muselo to být dlouhodobě pěstováno (např. 13). Autorka neopomene řešit (pomocí Ex 15, Sd 5 aj.) velmi zajímavou a důležitou otázku hudby jakožto projevu společenství nebo individua (16). Nejde přitom jen o projevy víry, ale právě tak emocí.

Po krátkém exkurzu do oblasti Kumránu (18nn) obrací autorka pozornost k NZ (20nn). Největší vliv si zachovalo pochopitelně „starozákonní“ dědictví, jinak NZ hovoří o hudbě spíše nepřímo, zato obsahuje řadu hymnů. Zda však ep. Efezským a Koloským jsou epištoly Pavlovy (21), je otázka. Otázkou může být při tak podrobném výčtu míst, jež se týkají hudby, proč zůstala stranou zájmu kniha Zjevení, kde je mj. popsán velmi emotivně zážitek zpěvu (Zj 19,6).

Dějiny chorální hudby v církvi autorka snad ani nemůže začít jinde než u Řehoře I a výkladem o podobách a vývoji gregoriánského zpěvu. Velký zářez představuje reformace, měnící chápání zpěvu (30n). Výklad zůstává omezen na M. Luthera, odkud autorka (zřejmě pod vlivem vybrané literatury) překročí hned do Anglie. Jakožto reprezentanta poreformačního vývoje v souvislosti s chorálem správně zmiňuje tři klasiky chorálové hudby, na prvním místě H.Schütze, ovšem nesprávně uvádí jeho životopisná data (uvedená data jsou obdobím trvání třicetileté války). Zmíněna je pak tvorba Wesleyů a Moravských bratří. Je jasné, že autorka nemohla (a ani nechtěla, 36) vypsát celé dějiny zpěvu, soustřeďuje se pouze na některé charakteristické představitele, u kterých je propojení hudby, teologického zakotvení i víry charakteristické. Vynechán je kupodivu fenomén zpěvu žalmů v reformovaném prostředí.

V dalším kroku se autorka již soustředí na otázky současné církve a víry a jejich souvislosti se sborovým zpěvem. Pro dobrou funkci pěveckého sboru považuje za důležité, aby si členové byli vědomi podstaty a úlohy církve (38), kterou se pokouší definovat nikoli na základě klasických konfesí či jiných věroučných dokumentů (a bylo by jistě zajímavé, kdyby se jimi autorka zabývala s ohledem na své téma), ale spíše funkčně (40). Tím pak získává své místo v rámci funkce církve i pěvecký sbor.

Mezi problémy současnosti, mající vliv na rozvoj sborového zpěvu s ohledem na vznik a podporu víry, vidí autorka například problematiku jen nominálního členství v církvi, ale také způsob dnešního života, nebo skutečnost, že populární hudba a moderní křesťanská hudba jsou od sebe někdy sotva rozeznatelné. Nejsem si jist, zda toto je otázka tuze moderní, a zda

je to problém. Právě reformace přece ukázala (M.Luther sám!), že lze dobře převést oblíbenou lidovou melodii na církevní píseň, o melodiích tzv. ženevských žalmů nemluvě. Překonání některých problémů, resp. naplnění poslání církve, jak je autorka formuluje, může velmi dobře posloužit právě pěvecký sbor. Který dokáže integrovat rozmanité věkové i zájmové skupiny, vyjadřuje a buduje víru, pomáhá vyjádřit emoce spojené s vírou. Autorka zmiňuje i pěstování tzv. křesťanských hodnot, jako např. kázeň či odpovědnost. Zda právě toto je charakteristickým projevem (a účelem!) křesťanského pěveckého tělesa, je otázkou. Že i toto křesťanské pěvecké sbory mohou také pěstovat, je jistě pravda. Ale měli bychom vědět, že to pěstují všechna hudební tělesa, chtějí-li provozovat hudbu.

Autorka je přesvědčená v závěru, že poukázala na pravdivost výchozí teze o tom, že zkušenost ze sborového zpěvu pěstovaného v církvi není toliko hudební, nýbrž i spirituální. Zda je to možno tvrdit takto neproblematicky, nedokážu posoudit. Ale jisté je, že autorka se pokusila na toto propojení hudební a spirituální dimenze poukázat doklady z biblické i církevní tradice a nepominutelně vlastním osobním přesvědčením, pramenícím z osobní zkušenosti.

U diplomových prací, které souvisí s velkou praktickou zkušeností autora, bývá problém dostatečného odstupu od této praxe směrem k teoretickému zdůvodnění a reflexi. Domnívám se, že Veverková toto úskalí zvládla vcelku dobře. Svědčí o tom i řada titulů, které jsou s ohledem na jazyk práce, pouze cizojazyčné. Je samozřejmě škoda, že autorka alespoň částečně nezohlednila i literaturu německé jazykové oblasti, kde sborový zpěv právě v protestantském prostředí má velikou tradici. Případné porovnání anglosaského a německého světa církevní hudby a sborového zpěvu může být předmětem další práce. Samotná práce s literaturou, domnívám se, by vyžadovala větší samostatnosti. Nejen hlubší diskuse (například s autorkou S.E.Page), ale také zřejmě s pojetím dějin křesťanské hudby a výběrem témat.

Po formální stránce je práce na dobré úrovni, jazykovou stránku se s ohledem na angličtinu neodvážuji hodnotit. Jen nedokážu nezmínit, že Melanchthon se píše s „h“ (30).

Práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení „C“.

Ladislav Beneš, Dr.

V Praze 10. 9. 2012